

„ქართული გენია როკით განვინდო“

საქართველოს ქვეყნგმაცემი

გამოდის 1992 წლის იანვრიდან

№11 (57), ნოემბერი-დეკემბერი

2015 წელი

ქორეოლოგია — ქორეოგრაფია — საზოგადოება **ფასი 2 ლარი**

**ისტორიას უყვანს
გაგონებები
და პანადოქსები...**

გვ.2

**რადიო ჯანიუზიცი
შემთხვევებითი
მთვარეთის
ნუ წელი**

გვ.4-5

**«ბრავო
ომარ-80»**

გვ.12

**შეძოღუტის
ჩიქტეუბი - 2015**

გვ.12

ვულოცავთ!

საქართველთა ქორეოგრაფიის მთავარწილთა შემოქმედებითი კომიტეტის უპატივსაცემი, ცენტრალური თუ სხვადასხვა რეგიონალური მნიშვნელობის უფლოცავთ კომიტეტის წევრ-სუფლოცავთ თანამშრომლებს, საქართველოს სულთმების დამსახურებულ მთავარწილს, ახალგაზრდა მნიშვნელობის რეგიონებს, თანამშრომლებს და მნიშვნელოვან პირებს, რომლებსაც უფლოცავთ მნიშვნელობის, დამსახურებულ პირებს და მნიშვნელოვან პირებს, რომლებსაც უფლოცავთ მნიშვნელობის, დამსახურებულ პირებს და მნიშვნელოვან პირებს.

იმედით ვულოცავთ, რომ ზეგონი რით უფლოცავთ რეგიონალური და ცენტრალური უფლოცავთ მნიშვნელობის დამსახურებულ მთავარწილს და ახალგაზრდა მნიშვნელობის უფლოცავთ შემოქმედებითი კომიტეტის უფლოცავთ საქართველოს.

საქართველთა ქორეოგრაფიის მთავარწილთა შემოქმედებითი კომიტეტის უპატივსაცემი, ცენტრალური და რეგიონალური თუ სხვადასხვა რეგიონალური, საქართველოს რეგიონები.

ჩვენს ქანთმეორე

შემოქმედებითი ხალხი
ვახსენებთ გაცხნა

მონაწილეები:

- „სახელოვანი“ - ი. სახელოვანი და ნ. სახელოვანი სახელოვანი ქართული ნაყოფიერი ბავშვის სახელოვანი აკადემიური დასი,
- „რუსთავი“ - ხალხური სიმღერისა და მუსიკის სახელოვანი აკადემიური დასი,
- ახალი სიმღერისა და მუსიკის სახელოვანი აკადემიური დასი,
- ბ. ხალხური სახელოვანი სახელოვანი ქორეოგრაფიული დასი „ბავშვი“;
- ახალი ხალხური მუსიკის სახელოვანი დასი „ხორვათ“;
- აფხაზეთის სიმღერისა და მუსიკის სახელოვანი დასი,
- სამხრეთ მთის (სხელოვანი რეგიონის) ადგილობრივი დასი ახალი სიმღერისა და მუსიკის სახელოვანი დასი „ხალხი“;
- ქუთაისის სახელოვანი დასი,
- საქართველოს ა. რუსთავის თეატრისა და ქორეო სახელოვანი რეგიონალური ქორეოგრაფიული დასი „ქორეა“;
- დასი „სა-ქორეა“;
- ქართული დასი დასი „სადა“;
- ა. ქუთაისის ა. რუსთავის სახელოვანი რეგიონალური ქორეოგრაფიული დასი „ქორეა“.

ელი სახელოვანი დასი

12

დასი 20:00

გილოცვა

ჩვენს ქანთმეორე, სულთ-
მეორე, მნიშვნელობის უფლოცავთ,
ქორეოგრაფიული სულთმეორე
მნიშვნელობის, ახალგაზრდა, მთ-
ცენტრალური მნიშვნელობის
სხვადასხვა ქორეოგრაფიული
დასი დასი, ქორეოგრაფიული
სადასი, ზეგონი რით უფლოცავთ
უფლოცავთ შემოქმედებითი საქართველოს
65-ე წლისდასი. უფლოცავთ
დასი, ახალგაზრდა დასი დასი
დასი შემოქმედებითი მნიშვნელობის.
დასი რით, უფლოცავთ დასი, ჩვენ
დასი საქართველოს.

დასი დასი, უფლოცავთ,
საქართველოს დასი დასი.

ჩაზო ჭანიშვილი — შაქოშაქაძე

საიუბილეო სამზადისის დღეებში ფართო მკითხველმა იხილა ბატონ რეზო ჭანიშვილის ცხოვრებისა და შემოქმედებითი საქმიანობის ამსახველი ბროშურა (ავტორები — პროფესორები: რევაზ ბალანჩივაძე, ოლეგ ალავეიძე). ვთავაზობთ, აღნიშნული წიგნიდან ამოღებული ინფორმაციის საგაზეთო ვერსიას, რომელიც, ვფიქრობთ, კარგად წარმოაჩენს ბატონ რეზო ჭანიშვილს, როგორც პიროვნებას, როგორც შემოქმედსა და მოაზროვნეს, ასევე მენეჯერს, აღმზრდელ-პედაგოგსა და პრაქტიკოს ქორეოგრაფს. ინფორმაციის საგაზეთო ვერსია მოამზადა ჩვენი გაზეთის პასუხისმგებელმა მდივანმა მანანა შშიციშვილმა.

ჩაზო ჭანიშვილი — ცნობილი საზოგადო მოღვაწე, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, ჰიოფესორი, საქართველოს ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე, საერთაშორისო ჰიემიის „ოქროს მახვილის“ ლაურეატი, წმინდა ექვთიმე თაყაიშვილის ოქროს მედლის, ლიხუბის მედლისა და ლიხუბის ოხენის ჯავაჯიი, საქართველოს ქიხოოგრაფიის „ბიწყინვალების“ და „ჩინის“ ოხენის მედლები, ჩამდინებე ენივერსიტეტის საპატიო დოქტორი, მსოფლიო ახალგაზრდობისა და სტუდენტთა მექვე ფესტივალის ლაურეატი და ოქროს მედლის მესაქუიხე.

ბატონი ჩაზო ჭანიშვილი დაჯილეუბილა „მდიეიხების მედიო“ (2009 წ.); ოქროს მედიო „ქაიხუი ჯეცუიის ამგეჩი“ (2010 წ.); ოქროს მედიო „ქაიხუი ჯეცუიის დეპანი“ (2011 წ.). მოქოვებეი აქეს საქართველოს ჩეპუბიიისა და საბჭოთა ჯეშიიის ჯომეავეშიის ჰიემიები.

ჩიის საპატიო მოქაიქე ქაიქების: ბათუმის, ოხუიქეთის, ჰამეიქესტის (წოხეეეა).

ჩაზო ჭანიშვილის სახელობისა ანსამბლი „ქოლხეთი“ (თბილსი); ანსამბლი „მანანუი“ (ოხუიქეთი); ანსამბლი „მესხი დიხოოსანი“.

რეზო ჭანიშვილი დაიბადა 1937 წლის 21 ივნისს ქ. ქოპულეთში (იმდროინდელი პარტიის რაიკომის პირველი მდივნის რუბენ ჭანიშვილის ოჯახში). სწორედ ამ წლიდან დაიწყო სამინელი რეპრესიები მთელ საქართველოში, დაიწყო ე.წ. „ნადირობა“ სრულიად უდანაშაულო და ალაღმართალ ადამიანებზე, მათი ხალხის მტრებად და სამშობლოს მოღალატეებად გამოცხადება. ტოტალიტარულმა რეჟიმმა მრავალი

ოჯახი გაანადგურა. სამწუხაროდ, ამ ოჯახთა შორის მოხვდა ჭანიშვილების ოჯახიც. მამა, რუბენ ჭანიშვილი, ჯერ დაიჭირეს, ხოლო შემდეგ — სამშობლოს ლაღატის ბრალდებით დახვრიტეს (იგი მხოლოდ 20 წლის თავზე, 1957 წელს იქნა რეაბილიტირებული).

რაც შეეხება დედას — ნატალია გორდელაძე-ჭანიშვილისას, იგი დაჭირას კი გადაურჩა, მაგრამ ნერვიულობაზე ჯანმრთელობა საგრძნობლად შეერყა და ფაქტობრივად დაინვალიდა.

ასე დარჩა სულ პატარა რეზო, მასზე 5 წლით უფროსი ძმით უმამოდ. დაინვალიდებული დედის ამარად დარჩენილმა ბიჭებმა, ჯერ უპატრონო ბავშვთა სახლს, შემდეგ კი უახლოესი ნათესავების ოჯახებს შეაფარეს თავი.

მიუხედავად რეჟიმის სიმკაცრისა, სიდუხჭირისა და ცხოვრების გაუსაძლისი პირობებისა, მიუხედავად მრავალი დაუმსახურებელი დამცირებისა და შუე-

რაცხეოფისა, ბიჭები გულმოდგინედ ცდილობდნენ არ გადაეხვიათ მამის გზისთვის, საკუთარ განათლებაზე ეზრუნათ და, რაც მთავარია, მუდამ სიკეთისა და სინათლის გზით ევლოთ.

„ჩიტის ბუდეხავით პატარა და უსინათლო ჩვენი საცხოვრებელი ოთახი ბათუმის საქალაქო კულტურის სახლის ეზოში იდგა“, — ბრძანებს ბატონი რეზო თავისი წიგნის „წერილები ქორეოგრაფიაზე“ შესავალში. სწორედ ამ შენობაში, სხვა წრეების გვერდით მუშაობდა ცეკვის ანსამბლი, რომელსაც ცნობილი ქორეოგრაფი გივი ჩიხლაძე ხელმძღვანელობდა. მოხდა ისე, რომ ეს პიროვნება აღმოჩნდა ბატონი რეზოს ცეკვის პირველი მასწავლებელი, რომლისგანაც, გარდა ცეკვისა, დაუწინყარი ზნეობრივი გაკვეთილებიც მიიღო.

დიდმა შრომისმოყვარეობამ, დაუზარელმა ზრუნვამ საკუთარ წინსვლასა და განვითარებაზე იგი იქამდე მიიყვანა, რომ 1955 წელს ბატონი რეზო ჭანიშვილი აჭარის სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლის წევრი გახდა. ამ ანსამბლში მოხვედრა 18 წლის ყმანვილისთვის მნიშვნელოვანი მიღწევა იყო და ცხოვრებაში ახალი ეტაპის დაწყებას ნიშნავდა, მაგრამ წინსვლის, მიღებული ცოდნის გაზრდისა და გაღრმავების დაუოკებელმა სურვილმა მიატოვებინა ზემოთ აღნიშნული ანსამბლი და გეზი თბილისის კულტსაგანმანათლებლო სასწავლებლისაკენ აიღო. აღნიშნული პერიოდი ბატონი რეზო ჭანიშვილის ცხოვრებაში გამორჩეული და განსაკუთრებულია. ეს იყო ცოდნის შეძენის, ქორეოგრაფიული ხელოვნების თეორიისა და პრაქტიკის დაუფლებისა და უნარ-ჩვევების გაღრმავების წლები. ამ საქმეში მას დიდად დაეხმარნენ ისეთი გამოცდილი პედაგოგები, როგორებიც იყვნენ: კონსტანტინე მანჯ-

გალაძე, ლილი გვარამაძე, ავთანდილ თათარაძე, ვახტანგ გურგენიძე, ანტონ ჩიხლაძე, დავით ჯავრიშვილი და სხვები. ბატონი რეზო სასწავლებელში კონსტანტინე მანჯგალაძის კლასში მოხვდა. მიუხედავად იმისა, რომ ძირითადი საგნების შესწავლას დიდ დროს უთმობდა და საუკეთესო შედეგებსაც აღწევდა, იგი მაინც პოულობდა დროს, სწავლის პარალელურად ეცეკვა იმ ანსამბლში, რომელსაც საქვეყნოდ აღიარებული ქორეოგრაფი და დიდი მამულიშვილი, საქართველოს სახალხო არტისტი გიორგი (ბუხუტი) დარახველიძე ხელმძღვანელობდა. ასე რომ, ბატონ რეზოს ერთდროულად მოუწია ორი დიდი ქართველისა და სასიქადლო მამულიშვილის მონაფეობა. კიდევ ერთ დიდ, სახელოვან ადამიანთან მოუხდა მას საქმიანობა. ის ქორეოგრაფიული ხელოვნების ერთ-ერთი ყველაზე სერიოზული და ცნობილი თეორეტიკოსი დავით ჯავრიშვილი გახლდათ, რომელთანაც დიპლომანტი რეზო ჭანიშვილი სახლში კონსულტაციებზე დადიოდა, რადგანაც, ბატონ დავითს, ორივე ფეხი მოკვეთილი ჰქონდა.

როგორც უკვე ითქვა, ბატონი რეზო ჭანიშვილი კულტსაგანმანათლებლო სასწავლებელში სწავლების პარალელურად, ბუხუტი დარახველიძის ანსამბლში ცეკვავდა, რომლის დასსაც უკვე მთელ ყოფილ საბჭოთა კავშირში ჰქონდა სახელი განთქმული. ამიტომაც, როდესაც გადაწყდა, რომ 1962 წელს ფინეთის დედაქალაქ ჰელსინკიში გამართულ ახალგაზრდობისა და სტუდენტთა VIII მსოფლიო ფესტივალში საქართველოს მოცეკვავეებსაც უნდა მიეღოთ მონაწილეობა, სწორედ ბუხუტი დარახველიძეს დაევალა ანსამბლის მომზადება ფესტივალში მონაწილეობის

იყო. ჰელსინკიში გამართულ მსოფლიო ფესტივალში უამრავი ქორეოგრაფიული ანსამბლი მონაწილეობდა, მაგრამ გამარჯვება ბატონი ბუხუტის გამორჩეულმა ჯგუფმა შეძლო. ასე გახდა და სის ყველა წევრი კულტსაგანმანათლებლო სასწავლებლის სტუდენტ რეზო ჭანიშვილთან ერთად ახალგაზრდობისა და სტუდენტთა VIII მსოფლიო ფესტივალის ლაურეატი და ოქროს მედლის მფლობელი.

1963 წელს, კულტსაგანმანათლებლო სასწავლებლის წარჩინებით დასრულების შემდეგ, ბატონი რეზო ჭანიშვილი კვლავ მშობლიურ ბათუმში დაბრუნდა. მალე იგი ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტთან არსებულ ცეკვის ანსამბლს ჩაუდგა სათავეში. ეს უდიდესი ნდობა იყო ახალგაზრდა ყმანვილისთვის. დიდმა შრომამ და ხასიათის სიმტკიცემ თავისი გაიტანა და მალე ანსამბლმა დიდი სახელი მოიხვეჭა არა მარტო ბათუმში, არამედ მთელ საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთაც. პარალელურად, ბატონი რეზო საბავშვო ქორეოგრაფიაშიც დიდი დატვირთვით აგრძელებდა მუშაობას. 1965 წელს მან მისაღები გამოცდები ჩააბარა ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო ინსტიტუტის ისტორიო-ფილოლოგიის ფაკულტეტზე, რომლის სრული კურსი 1970 წელს დაასრულა.

1970 წელსვე ბატონი რეზო ჭანიშვილი ბათუმის კულტურის სახლის მთავარ ქორეოგრაფად ინიშნება. იგი ასევე გახლდათ აჭარის კულტსაგანმანათლებლო სასწავლებლის ქორეოგრაფიული განყოფილების გამგე, აჭარკოპკავშირისა და აჭარის პიონერთა სასახლის, ასევე №2, 9, 22 სკოლების მთავარი ქორეოგრაფი. 70-იან წლებში ბატონ-

მისაღებად. ამ ურთულესი ამოცანის შესრულებას ბატონი ბუხუტი უდიდესი პასუხისმგებლობით მოეკიდა. დაიწყო მუხლჩაუხრელი მუშაობა. ხშირად აწყობდა საკონკურსო შეჯიბრებებს, რომ საუკეთესოთა შორის საუკეთესოები შეერჩია. საბოლოოდ, დასში ის 14 მოცეკვავე და 4 მუსიკოსი დარჩა, ჰელსინკიში რომ უნდა გამგზავრებულიყო. მათ შორის, ცხადია, რეზო ჭანიშვილიც

ნი რეზო ფაქტობრივად ჩამოსცილდა სასცენო საქმიანობას. მაგრამ, მადლობა ღმერთს, ეს პასიურობა დიდხანს არ გაგრძელებულა. აწ განსვენებულმა ქორეოგრაფმა, საქართველოს სახალხო არტისტმა ალექსანდრე ჯიჯვიშვილმა, სთხოვა ბატონ რეზოს, რომ იგი, მისი ძირითადი საქმიანობის პარალელურად, სასცენო მოღვაწეობასაც დაბრუნებოდა როგორც მოცეკვავე, თუნდაც ცეკვა

ნიტი ელფანების ნი ნელი

„ქართულის“ უბადლო შემსრულებელი. ბატონი რეზო კვლავ დაუბრუნდა სცენას. დაულალავმა შრომამ თავისი შედეგი გამოიღო. კერძოდ, 1968 და 1972 წლებში, მან მონაწილეობა მიიღო ქალაქ თბილისში გამართულ ქართული ხალხური ცეკვების ინდივიდუალურ შემსრულებელთა რესპუბლიკურ კონკურსებში, რამაც მას ჯერ ვერცხლის, შემდეგ კი ოქროს მედლები შესძინა. განსაკუთრებული წარმატება მან სწორედ 1972 წელს მოიპოვა, როცა ცეკვა „ქართული“ შეასრულა. ამ ცეკვაში მისი მენეჯერე გახლდათ, ცეკვა „ქართულის“ ასევე ბრწყინვალე

ავტორიტეტმა კიდევ უფრო გაზარდა მისი პოპულარობა. იგი ქვეყნის ერთ-ერთ წამყვან ქორეოგრაფად იქცა. 1980 წელს ბატონი რეზო სამშობლოში დაბრუნდა. თითქმის მაშინვე, საქართველოს კულტურის სამინისტრომ, იგი ცნობილ ლოტბართან ჯემალ ჭკუასელთან ერთად ქ. ქუთაისში გაგზავნა განსაკუთრებული დავალებით – უნდა ჩამოეყალიბებინათ სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლი. ეს, რა თქმა უნდა, ურთულესი დავალება იყო, მაგრამ ბატონი რეზო, ბატონ ჯემალთან ერთად ჩვეული მონდომებით შეუდგა ანსამბლის ჩამოყალიბების საქმეს და წარმატებითაც. ამას მოჰყვა ქუთაისის ქორეოგრაფიული სკოლის სტუდიის შექმნა. ამ უმნიშვნელოვანესმა ღონისძიებებმა საგრძობად გამოაცოცხლა ქუთაისის კულტურული ცხოვრება. მხოლოდ სამი წელი იმუშავა ბატონმა რეზომ ქუთაისში. 1983 წელს იგი კვლავ თბილისს დაუბრუნდა. ცხადია, ამგვარ პროფესიონალს უამრავი მოწვევა ექნებოდა, მაგრამ მას მაინც ერთი იდეის ხორცშესხმა უნდოდა, ეს იყო საბავშვო ქორეოგრაფიის განვითარება. ბატონმა რეზომ მაშინდელ პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეს (ახლანდელი მოსწავლე-ახალგაზრდობის ეროვნული სასახლე) მიაშურა, სადაც მან კიდევ ერთი ახალი ანსამბლი ჩამოაყალიბა, სახელწოდებით „მერანი“.

შემსრულებელი, ამჟამად მისი მეუღლე, **მედა (დუდი) გვაზავა**. 1975 წელს ბატონი რეზო ჭანიშვილი ილიკო სუხიშვილმა და ქართული ხალხური ცეკვის სახელმწიფო სკოლა-სტუდიის დირექტორმა გოგი სუხიშვილმა მიიწვიეს ამავე დანესებულებაში ჯერ პედაგოგად, შემდეგ კი ამ სტუდიის დირექტორის მოადგილედ და ცეკვების დამდგმელად. ამ ანსამბლმა არნახულ წარმატებებს მიაღწია როგორც საქართველოში, ისე ყოფილ საბჭოთა კავშირსა და მის საზღვრებს გარეთ გამართულ ღონისძიებებში. პარალელურად, ბატონი რეზო ამზადებდა არაერთ ანსამბლს, რომლებიც წარმატებით გამოდიოდნენ სხვადასხვა ფესტივალებსა და დათვალიერებებზე. იგი გახლდათ თბილისის „დინამოს“ სტადიონის გახსნისადმი მიძღვნილი ღონისძიების მთავარი ქორეოგრაფი, ქ. ქუთაისის ცენტრში, დიდების მემორიალთან გამართული ღონისძიებების ხელმძღვანელი და სხვა. 1978-80 წლებში, ბატონი რეზო მთავრობის გადაწყვეტილებით მივლინებული იქნა ქ. დამასკოში, სირიის ცეკვის ანსამბლს კონსულტანტად და სამხატვრო ხელმძღვანელად. დავალება ურთულესი იყო, მაგრამ ბატონი რეზოს თავდაუზოგავმა შრომამ ის შედეგი გამოიღო, რომ დათქმულ ვადებში, სირიის ცეკვის ანსამბლს, ქვეყნის სახელმწიფო ანსამბლის სტატუსი მიენიჭა და საერთაშორისო დონის კოლექტივად იქცა. დამასკოში მოპოვებულმა დიდმა

ფარგლებს გარეთაც გაითქვა სახელი. ანსამბლ „მერანის“ მუშაობის ერთ-ერთი უბრწყინვალესი შედეგი იყო 1985 წლის ივლისში მოსკოვში გამართულ ახალგაზრდობისა და სტუდენტთა მსოფლიო XII ფესტივალში ლაურეატის ნოდებისა და ოქროს მედლის მოპოვება. ცეკვით დაინტერესებულმა ყველა ადამიანმა იცის, რომ ქართული ხალხური ცეკვის ისტორია, საუკუნეებს ითვლის. ასეთ ვითარებაში, შეუძლებელიც კია დადგა ახალი ცეკვა. „ახალი“ ცეკვის დადგმა კი პირობითი ტერმინია, რადგან იგი ვერ იქნება სრულიად ახალი და ხალხურ ძირებსა და ფესვებს მოწყვეტილი. ამდენად, „ახალი“ ნიშნავს რაღაც მნიშვნელოვანი ცვლილებების, სიახლეების შეტანას, ახალი სულის შთაბერვას ძველში. ბატონ რეზოს კი ბევრი ასეთი ცეკვა აქვს დადგმული. სწორედ ამის გამო იყო, რომ ცნობილმა ქორეოგრაფებმა, ამ საქმის სპეციალისტებმა შემოიტანეს სპეციალური ტერმინი „ჭანიშვილისეული ქორეოგრაფია“. ბატონი რეზოს დადგმული ცეკვებიდან პირველ რიგში სახელდება ცეკვა „ფერხული ფარცა-კუკუთი“; ასევე „ხორუმის“ საფინალო უპიზოდი, რომელიც 50 წელია სცენიდან არ ჩამოდის; „ფარიკაობა“, საოცრად მოჩუქურთმებული „განდაგანა“ და სხვ.

რეზო ჭანიშვილი გახლავთ საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირისა და კულტურისა და ხელოვნების სახელმწიფო უნივერსიტეტის ერთ-ერთი დამფუძნებელი

დამაარსებელი. ბატონ რეზოს უდიდესი წვლილი მიუძღვის ქორეოლოგიის, როგორც ახალი სამეცნიერო დისციპლინის შექმნის საქმეში. იგი გახლავთ

„ქორეოგრაფიული დიალექტების“ ცნების ერთ-ერთი პირველი შემომტანი და პირველდამფუძნებელი ქორეოგრაფიასა და ქორეოლოგიაში. იმ დროს, როცა კულტურისა და ხელოვნების სახელმწიფო უნივერსიტეტში ინტენსიური მუშაობა მიდიოდა კულტურისა და ხელოვნების სულ სხვადასხვა სფეროში, როცა ეს ახლადშექმნილი უნივერსიტეტი საოცარ წარმატებებს აღწევდა, ქართული ეროვნული ცნობიერების მტრებმა, თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტთან ინტეგრაციის საბაბით, ფაქტობრივად გააუქმეს ეს უნივერსიტეტი და მისგან მხოლოდ ქორეოგრაფიის განყოფილება შეინარჩუნეს. ბუნებრივია, ბატონმა რეზომ კვლავ გააგრძელა აქ მუშაობა, ოღონდ, ამჯერად, როგორც თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის თანამშრომელმა. აღნიშნული უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობა თვალნათლივ დარწმუნდა, თუ რა ძლიერი პროფესიონალი იყო ბატონი რეზო და რაღაც თავდადებით იღვწოდა თავისი პროფესიის პრესტიჟის ასამაღლებლად. ამიტომაც, 2007 წელს, თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის ბრძანებით, ეს ღირსეული ადამიანი დაინიშნა სრული პროფესორის თანამდებობაზე. 2011 წლის ნოემბერში, ბატონი რეზო ჭანიშვილი საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის თავმჯდომარედ აირჩიეს. კავშირს წინა თავმჯდომარეებიც ღირსეული ადამიანები ჰყავდა (ბატონები – **თინათინ სუხიშვილი** და **თინათინ უთმალია**). ახალი თავმჯდომარის არჩევით ახალი ეტაპი დაიწყო საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის საქმიანობაში. გადახალისდა გამგეობის შემადგენლობა, გააქტიურდა სამეცნიერო მუშაობა და სხვა. რა თქმა უნდა, ძნელია ყველა იმ სასახელო საქმის ჩამოთვლა, რაც კავშირის ხელმძღვანელობით განხორციელდა 2011 წლიდან დღემდე, ანუ იმ დროში, რასაც მოიცავს ბატონი რეზო ჭანიშვილის თავ-

მჯდომარეობის პერიოდი. **ბატონი რეზო გახლავთ მხავალი სამეცნიერო სტატუსის, ჩამდენიმე მონოგრაფიისა და სქეცანიანი ნი-**

- გნის ავტორი:**
1. თიქუბი ქაიხუც ხალხი ქოხოგაფიაზე, თბ. 1997;
  2. ქაიხუც ქოხოგაფიური ხელოვნება მოსწავლე ახალგაზრდობის ალხისის სამსახურში, თბ., 2000;
  3. ნეხილები ქოხოგაფიაზე, თბ. 2002;
  4. ქაიხუც ცეკვის სადილები (გამორჩენილი ადამიანები ქაიხუც ხალხი ქოხოგაფიის შესახებ), თბ., 2008;
  5. ხოყვაში განდენილი სუცი ქაიხუც (ჰიხფ. ად. დაუშვილთან ერთად), თბ., 2010;
  6. დიდი მამულიშვილი – გიოხგი საიუქაძე (ჰიხფ. ოლეგ ალავიძესთან ერთად), თბ., 2013;
  7. ქაიხუც ცეკვის სადილები, შევსებული და გადამუშავებული მეოხე გამოცემა. თბ., 2015 წ.
  8. ქაიხუც ხალხი ცეკვა და საბამიდან მსოფლიო ალიაჩუბამდე (ფუნდამენტური გამოკვლევა, მომზადებულია დასაბუქად).
- ბატონ რეზო ჭანიშვილს, ხოგოხც ჰიხფუნებასა და ხელოვნს, სხვადასხვა ეხის მიუძღვნა ახაიხი მონოგრაფიური გამოკვლევა, ნეხილი და საფუნალო სტატია, ასევე მხავალი სამეცნიერო ჰუბლიაყია აქვს გამოქვეყნებული ქვეყნის ფუნაღ-გუბუბუში.

სწორი საზოგადო მოღვაწეები, სასიკადალო მამულიშვილები რეზო ქანიშვილის შესახებ:

რეზო ქანიშვილი

კონსტანტინე მანჯგალაძე:

„რეზო ქანიშვილი განსაკუთრებული ორგანიზატორული ნიჭით დაჯილდოებული ადამიანია. დიდა მისი წვლილი ჩემი პიროვნების წარმოქმნაში, რისთვისაც დიდ მადლობას მოვასხენებ. „ჩემი აღზრდილებიდან რეზო ქანიშვილი საუკეთესოთა შორის საუკეთესოა“.

ომარ მხეიძე:

„რეზო ქანიშვილს მალაღობა მწვერვალებისაკენ მიჰყავს საკუთარი გემოვნებითა და ხელნერით შექმნილი ქართული ქორეოგრაფიული ხელოვნება“.

ფრიდონ სულაბერიძე:

„ქართული ქორეოგრაფიის დიდ ქომავთა შორის რეზო ქანიშვილი ერთ-ერთი პირველთაგანია“.

ზაურ ლანიშვილი:

„გამოთქმა – „ქანიშვილისებური ქორეოგრაფია“ – ხელოვნების მისაბაძი პატივებისა და დიდი პოპულარობის გამოსატყულება“.

თამარ ჭიჭინაძე:

„რეზო ქანიშვილი საქმისადმი, პროფესიისადმი უდიდესი ერთგულებით გამორჩეული პიროვნებაა. ამიტომაც უყვარს იგი კულტურისა და ხელოვნების სახელმწიფო უნივერსიტეტის მთელ კოლექტივს“.

ანზორ ერქომაიშვილი:

„იყო მალაღობა რანგის შემოქმედი და ღირსეული მოქალაქე – მხოლოდ რჩეულთა ხვედრია და მე ბედნიერი ვარ, რომ მის გვერდით მიწევს ცხოვრება და მოღვაწეობა“.

გომარ ქავთარაძე:

„ჩემი აზრით, პასუხისმგებლობის გრძობა რეზო ქანიშვილის ყველაზე მთავარი თვისებაა. იგი ყველაფერს, რასაც ხელს მოჰქვიდებდა, მთელი ენერჯით აკეთებდა“.

ვალერი ცაავა:

„ბატონი რეზო ქანიშვილი თავისი თვითმყოფადობით, მანერითა და გულით, გამორჩეულ ყურადღებას იმსახურებს. იგი თავის უაღრესად საინტერესო შემოქმედებით საქმიანობას ოსტატურად უთავსებს საზოგადოებრივ საქმიანობასაც“.

თენგიზ მაისურაძე:

„რეზო ქანიშვილის მიერ შექმნილი და დადგმული ცეკვები გამოირჩევა კომპოზიციის ორიგინალობით, მალაღობა მხატვრული დონით“.

თენგიზ სუსიშვილი:

„რეზო ქანიშვილი საქართველოში ერთ-ერთი ყველაზე თავდადებული და გამოჩენილი ხელოვანია“.

გურამ ბაგუნიძე:

„მე და ოთარი (ოთარ მედვინეთუხუცესი) მისი თავყვანისმცემლები ვართ. როდესაც რეზოს მიერ დადგმულ ცეკვებს ვუყურებთ, აღფრთოვანებას ვერ ვმალავთ. მე ბედნიერი ვარ, რომ რეზოს ვიცნობ“.

გომარ ქავთარაძე:

„მე არ მეგულება ქორეოგრაფი, რომელიც ასე იყოს შენირული თავისი საქმისათვის. რეზო ქანიშვილი ფანატიკოსია“.

თენგიზ უთელიძე:

„რეზო ქანიშვილი ერთ-ერთი გამორჩეული სახელია ქართულ ქორეოგრაფიაში. მთელი თავისი ცხოვრება მან უძღვნა ქართულ ცეკვას“.

გიგა ლორთქიფანიძე:

„ჩემი ცხოვრების მანძილზე ქართული ქორეოგრაფიის დიდოსტატები მინახავს, მოვსწრებივარ მათ სწორეუბოვარ დიდებას: ნინო რამიშვილი, ილიკო სუხიშვილი, ჯანო ბაგრატიონი, ბუხუტი დარახველიძე... მათ აღზრდილ უნიჭიერეს თაობას: ფრიდონ სულა-

ბერიძეს, ომარ მხეიძეს, ბესიკ სვანიძეს, ლატავრა ფოჩიანს, მანანა აბაზაძეს, თენგიზ უთელიძეს, რეზო ქანიშვილს, თამაზ კიკალიშვილს, რევაზ ჭოხონელიძეს, ნუგზარ ჯიქურს...“

ჯანო ბაგრატიონი:

„თუ ქართულ ხალხურ ქორეოგრაფიას ისეთი თავდადებული მოამაგენი ეყოლება, როგორც რეზო ქანიშვილია, მაშინ ჩვენ უკვდავყოფთ საცეკვაო კულტურას“.

მერაბ ბერკენიშვილი:

„ცეკვა „ქართული“ შედევრია ქორეოგრაფიული ხელოვნებისა, სადაც არნახული მშვენიერებით იხატება მამაკაცისა და მანდილოსნის ურთიერთობა, სულიერი სიმალე და რაინდული მოკრძალება. სწორედ ამ შედევრს ასრულებდა ახალგაზრდობაში ბრწყინვალედ რეზო ქანიშვილი“.

აბრამ ბაზალი:

„მე უზომოდ მიყვარს ქართული ცეკვა და სწორედ ამ სიყვარულმა განაპირობა კიდევ ჩემი დაახლოვება ბატონ რეზო ქანიშვილთან – ქორეოგრაფთან, პედაგოგთან და ქართულ ცეკვაზე უზომოდ შეყვარებულ კაცთან“.

ვალერი თოიძე:

„დიდი ამაგი დასდეს ქარ-

სპეციალისტებისათვის, ისე ხალხური შემოქმედების მოყვარულთა და გულშემატკივართათვის“.

რეზო მიშველაძე:

„რეზო ქანიშვილის, როგორც ქორეოგრაფ-კომპოზიტორის, პოპულარობა საქართველოში ძალზე დიდია“.

ქეთი დოლიძე:

„რეზო ქანიშვილი ქართული ცეკვის რაინდია“.

ჯემალ ჭყუასელი:

„რეზო ქანიშვილი ცეკვა „ქართულის“ უბადლო შემსრულებელია“.

ბასიკ სვანიძე:

„რეზო ქანიშვილის წარმატებები ძალიან დიდია, როგორც საქართველოში, ასევე მის საზღვრებს გარეთ“.

იური გიგილიშვილი, თამარ გიგილიშვილი:

„რეზო ქანიშვილი – როგორც შემოქმედი და მოღვაწე – სპეციალური შესწავლის თემა“.

მაყვალა გონაშვილი:

„რეზო ქანიშვილი ქართული ქორეოგრაფიის ლეგენდაა“.

ოლეგ ალაპიძე, რეზო ბალანჩივაძე:

„ბატონი რეზო მუხლჩაუხრელი ემსახურება იმ დიდ საფიქარს, რომელსაც ქართული საცეკვაო კულტურა ჰქვია“.

რეზო ბარამიძე:

„...რეზო ქანიშვილის შრომის ამსახველი წლების რაოდენობას უნდა დაემატოს იმ ხელნაწერთა და დაბეჭდილი სამეცნიერო შრომების, წიგნების წონა, რაც მან უკვე მოასწრო ამ ხნის მანძილზე“.

ჯანსუღ ჩარკვიანი:

„როდესაც რეზოს დადგმებს ვუყურებ, დიდი სიამაყის შეგრძნება მეუფლება. ის თავდაუზოგავად ხნავს და თესავს ქართული ქორეოგრაფიის კიდევ უფრო გასამდიდრებლად“.

გომარ სიხარულიძე:

„ღმერთო, საიდან მოვიდნენ ეს განუმეორებელი, სწორეუბო-

ვარი მოცეკვავე ლეგენდები: ლატავრა ფოჩიანი, იამზე დოლაბერიძე, მანანა აბაზაძე, გულიკო სიხარულიძე, ფრიდონ სულაბერიძე, ომარ მხეიძე, ვახტანგ გუნაშვილი, რეზო ქანიშვილი, თენგიზ უთელიძე, თამაზ კიკალიშვილი, ჯუმბერ ბერაძე...“

ვაჟა გურგენიძე:

„დიდი მადლობა ამ სამაგიდო და თავისი მნიშვნელობით შეუდარებელი „ქართული ცეკვის სადიდებელი“ წიგნის ავტორს რეზო ქანიშვილს“.

ოთია იოსელიანი:

„ბედნიერი ვარ, რომ თანამედროვე მსოფლიო იცნობს და პატივს სცემს, უფრთხილდება ქართულ საცეკვაო კულტურას. ფასდაუდებელია ამ საშვილიშვილო საქმეში ბატონ რეზო ქანიშვილის ღვაწლი“.

ომარ ლაქვიშვილი:

„ქართული ცეკვა ჰიმნია, რომელიც ანცვიფრებს მსოფლიოს. როდესაც ქართულ ცეკვას ვუცქერ, მინდა ფეხზე წამოვდგე და ხმამაღლა შევიძახო: მადლობა შენ, ჩემო დიდო წინაპარო ასეთი ფენომენის შექმნისათვის. და დიდი მადლობა შენ, ჩემო რეზო, ასეთი დიდებული წიგნისთვის – „ქართული ცეკვის სადიდებელი“, რომელიც ქართველ ხალხს მოგვიძღვენი“.

ჩაოჩ ჭანიშვილი – შემოქმედებითი მღვანეთის 65 წელი

«ბრავო ომარ-80»

საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითა კავშირმა, თბილისის მერიის კულტურულ ღონისძიებათა ცენტრის მხარდაჭერით, მიმდინარე 2015 წლის 22 ნოემბერს, თბილისის დიდ საკონცერტო დარბაზში, გამართა გამოჩენილი ხელოვანის, საუკუნის ლეგენდარული მოცეკვაის, თბილისისა და ბათუმის საპატიო მოქალაქის, საქართველოს სახალხო არტისტის, ეროვნული პრემიის ლაურეატის, ღირსების ორდენის კავალერის, ბატონ **ომარ მხეიძის** შემოქმედებითი საქმიანო-

იებთან არსებულმა, უკვე გარკვეული დამსახურების მქონე ანსამბლმა, მათ შორის, სამხრეთ ოსეთის (ცხინვალის რეგიონის) ადმინისტრაციასთან არსებულმა სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლმა „ნარტებმა“.

ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის გამგეობამ საქართველოში ქორეოგრაფიული ხელოვნების განვითარების საქმეში შეტანილი დიდი წვლილისა და საცეკვაო ხელოვნების სფეროში ხანგრძლივი პრაქტიკული და თეორიული მოღვაწე-

ბისა და იუბილისადმი მიძღვნილი საბავშვო და ახალგაზრდული ქორეოგრაფიული ანსამბლების ტრადიციული ფესტივალი „ბრავო ომარ-80“.

ღონისძიებამ აჩვენა, რომ გამოჩენილი ქართველი მსახიობ-მოცეკვაის, ომარ მხეიძის ცხოვრება და შემოქმედება კვლავ საზოგადოებრივი ყურადღების ცენტრშია.

კონცერტ-ფესტივალში მონაწილეობა მიიღეს ქვეყნის სხვადასხვა რეგიონებიდან ჩამოსულმა საბავშვო და ახალგაზრდულმა ქორეოგრაფიულმა კოლექტივებმა, მათ შორის, ომარ მხეიძის სახელობის სტუდ-

ბისათვის გამოჩენილი ქორეოგრაფები დაავილდოვა: „საქართველოს ქორეოგრაფიის რაინდისა“, „საქართველოს ქორეოგრაფიის ბრწყინვალეებისა“ და „საქართველოს ქორეოგრაფიის ამადგარის ორდენებით“.

წარმატებულ საბავშვო ანსამბლებს მიენიჭათ „სანიმუშო საბავშვო სახალხო ქორეოგრაფიული ანსამბლის ნოდება“, გადაეცათ ომარ მხეიძის სახელობის პრიზი, ხოლო ღონისძიებაში მონაწილე ანსამბლები და მოცეკვაეები დაჯილდოვდნენ სპეციალური დიპლომებით.

26 ოქტომბერს, ქ. თბილისში გაიხსნა სახელოვანი ქართველი მოცეკვაის, საქართველოს სახალხო არტისტის, მედიცინის დოქტორის **ლათავრა ფონიანისა** და საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აკადემიკოსის **პიაზო ნადარეიშვილის** მემორიალური დაფები. ღონისძიებაში მონაწილეობდნენ წარმომადგენლები საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირიდან და მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიიდან, ასევე სტუმრად ბრძანდებოდნენ ოჯახის უახლოესი მეგობრები

და ევროპული ფოლკლორული ფესტივალის ასოციაციის /EAF/ პრეზიდენტი **ნიკოლოზ კალიანი**...

დამსწრე საზოგადოებას მიესალმნენ საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის თავმჯდომარე **რაზო ჭანიშვილი**, ცნობილი მოცეკვაე, სუბივილების ყოფილი სოლისტი **თინგიზ უთხელიძე**, პოეტი და საზოგადო მოღვაწე **ირაკლე სალიანი**, ასევე ეროვნული აკადემიის წამყვანი მეცნიერ-მუშაკები. ღონისძიებამ ჩაიარა მაღალ შემოქმედებით ატმოსფეროში.

23-24-25 ოქტომბერს, საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის გამგეობის ორგანიზებით, ტრადიციულად ჩატარდა ფოლკლორის საერთაშორისო საბავშვო და ახალგაზრდული ფესტივალი „შემოდგომის რიტმები - 2015“.

ფესტივალის ფარგლებში მასშტაბური ღონისძიებები გაიმართა მცხეთაში, ყვარელსა და თელავში. დაგეგმილ კონცერტებში მონაწილეობდნენ როგორც საქართველოს მასშტაბით მოქმედი საბავშვო და ახალგაზრდული ქორეოგრაფიული კოლექტივები, ასევე, საზღვარგარეთის ქვეყნებიდან, კერძოდ,

ისრაელიდან, აზერბაიჯანიდან, სომხეთიდან და რუსეთიდან ჩამობრძანებული ქორეოგრაფიული ანსამბლები. აღსანიშნავია, რომ ფესტივალს სტუმრობდა ფოლკლორული ფესტივალის ევროპული ასოციაციის პრეზიდენტი (EAFE) **კალიანი ნიკოლოზი** მეუღლითურთ. ფესტივალის მონაწილეთა რაოდენობამ 3000 გადააჭარბა. კარგად ორგანიზებული საკონცერტო პროგრამისა და საუკეთესო გამომსვლელების გარდა, განსაკუთრებულად აღსანიშნავი იყო გრანდიოზული აღლუმი ქალაქ ყვარელში.

გამარჯვებულ ანსამბლებს გადაეცათ ფასიანი პრიზები და დიპლომები.

საქართველოს ქორეოგრაფია

ISSN 2346-8041

9 772346 804000

მის: თბილისი, ც. დადიანის ქ. №26

ტელ.: 599 90 75 65

საქართველოს ქორეოგრაფია; www.qor.ge

სარედაქციო საბჭო:

რეზო ბალანჩივაძე
რეზო ჭანიშვილი,
იური ტორაძე,
თენგიზ უთხელიძე,
უჩა დვალისვილი,
ზაურ ლაზიშვილი,
მურმან გამისონია.

საავტორო უფლებები დაცულია, მასალების გადაბეჭდვა რედაქციასთან შეუთანხმებლად დაუშვებელია, ავტორთა აზრი შესაძლოა არ ემთხვეოდეს რედაქციისას. ავტორები თავად აგებენ პასუხს ფაქტების, ციფრებისა თუ ციტატების სიზუსტეზე. მასალებს ხუთ ნაბეჭდ თაბახზე მეტს ნუ შემოგვთავაზებთ. შემოსული მასალები ავტორებს უკან არ უბრუნდებათ.

რედაქტორი:
ოლეგ ალავიძე

პასუხისმგებელი მდივანი:
მანანა უშიკიშვილი

თანამდგინანსებელი –
ქართული ქორეოგრაფიის
ეროვნული ცენტრი:
ზაზა მჭავანაცაძე